

2012-04-17

Utredningen om vissa
livförsäkringsfrågor
Tord Gransbo

Reaktion till utredningen om vissa livförsäkringsfrågor

Med anledning av det material som vi som parter har fått del av från Livförsäkringsutredningen, känner vi oss föranledda att lämna nedanstående reaktion.

Den svenska modellen

En mycket stor del av de svenska arbetsgivarna och deras medarbetare tillhör en arbetsgivarorganisation respektive en facklig organisation. Som legitima företrädare för våra medlemmar förhandlar vi och överenskommer om de kollektivavtal som reglerar villkoren för en anställning. De olika delarna i kollektivavtalen utgör en helhet som innefattar såväl ett ekonomiskt värde som förutsättningarna för när förmåner utges. Pensionsavtalen i dag innebär ett större åtagande och har ett vidare innehåll än enbart den premiebetalning som betalas i de premiebestämda lösningarna.

Den svenska modellen, där villkoren på arbetsmarknaden bestäms av de parter som bäst känner förutsättningarna inom respektive bransch eller företag, innebär att regleringen kan anpassas till verkliga förhållanden till skillnad från om den till större del bestämts av en allmängiltig lagstiftning.

Det är olyckligt att utredaren inte mer aktivt sökt kunskap om tjänstepensionsavtalen hos arbetsmarknadens parter. I stället utgår förslagen snarare från de experter som representerar försäkringsbranschen och deras intressen. Vi hade kunnat bidra med mer konstruktiva förslag som möjliggjort en lösning inom ramen för partssamverkan.

Som medlemsorganisationer är vårt primära syfte att tillvarata våra medlemmars intressen. Såväl på arbetsgivarsidan som på arbetstagsarsidan är anslutningsgraden fortfarande generellt hög. Det innebär att vi är representativa. Vi har över åren byggt upp en stor sakkunskap inom området och saknar eget vinstintresse.

Vi företräder ett konsumentintresse

Som parter har vi arbetat för en ökad information och transparens genom tjänstepensionsavtalen med krav på pensionsbesked, samt reglering av den allmänna och individuella information som bolagen ska lämna. Detta hindrar självklart inte att bolagen kan lämna ytterligare information till den enskilde.

Vi har i pensionsavtalen ställt krav på bl.a. vilka maximala avgifter som deltagande bolag får ta ut och därmed kunnat pressa priserna för de anställda. Detta har bl.a. möjlig-

gjorts genom att vi som parter representerar ett stort kapital, till skillnad från den enskilda som ska förhandla om villkor.

Som parter ligger det i vårt intresse att avtala fram så kostnadseffektiva lösningar som möjligt för att gagna våra medlemmar. Våra lösningar är därmed till nytta för samhället och ger i många fall ett livslångt komplement till den allmänna pensionen som på ett bra sätt bidrar till den ekonomiska försörjningen efter pensionering.

Det är självklart för oss som parter att även kunna erbjuda den som inte vill, eller upplever sig inte kunna ta ställning till vem som är ”bäst förvaltare”, ett rimligt alternativ. Detta är, utöver premiebetalningen, en del av den förmån som avtalats och är ett sätt att ta tillvara våra medlemmars intressen. I tjänstepensionssystemet utgör därför icke-valsalternativen en naturlig och självklar del av förmånen.

Några synpunkter på utredningens förslag

Enligt utredningens förslag ska en försäkrad kunna flytta hela värdet av en eller flera pensionsförsäkringar, där arbetsgivaren inte längre betalar in premier, till en annan ny försäkringsgivare. Denna rätt föreslås gälla även retroaktivt. Uttaget regleras endast av lagstiftningen.

I våra kollektivavtal regleras vi inte bara pensionsavgifter utan även förutsättningarna för tjänstepensionen i övrigt. Om pensionspremier som inbetalats inom ramen för avtalet kan placeras utanför kollektivavtalets bestämmelser har den avtalade förmånen förändrats. Därmed reduceras den avtalade förmånen till att enbart vara en premiesumma som inte följer kollektivavtalade bestämmelser. Förslaget respekterar inte parternas autonomi eller kollektivavtalens villkor.

Som parter kan vi se att det finns problem med en stor mängd fribrev. Det är dock en fråga som vi bedömer kunna hantera mellan parterna under förutsättning att lagstiftningen medger detta. Vi föreslår att utredningen ser över vilka förändringar av lagstiftningen, t.ex. inkomstskattelagen, som behövs för att parterna ska kunna göra sådana förändringar inom ramen för kollektivavtalen.

Längre arbetsliv för en rimlig pensionsnivå

Den allmänna pensionen riskerar att urholkas med en allt längre livslängd och allt lägre andel yrkesarbetande i förhållande till andelen pensionärer. Det finns därmed ett värde i ett längre arbetsliv för att få ihop till en rimlig levnadsstandard under *hela pensionstiden*. I det sammanhanget utgör de nuvarande tjänstepensionsavtalen en inte försumbar del. Vår uppfattning är att tjänstepensionsavtalen även framöver måste ses i ljuset av detta. Framöver kan pensionsavtalens innehåll behöva justeras för att möta nya krav på pensionssystemet. Vi vill återigen poängtera att dessa behov självklart måste kunna mötas med ett innehåll som hanterar mer än en eventuell storlek på premieavsättning.

Sammanfattning

Vi konstaterar sammanfattningsvis att Livförsäkringsutredningen föreslår flytträttsregler för tjänstepensionsförsäkring. Vi anser liksom utredningen att det kan vara bra att undvika alltför många och små fribrev. Detta är dock något som bland annat är en följd av nuvarande skattelagstiftning och som därför inte kan regleras av parterna.

Som medlemsföreningar och legitima företrädare för våra medlemmar är vårt syfte att tillvarata våra medlemmars intressen. Det har vi som parter gjort både genom de ramar vi ställt upp i pensionsavtalet, men även genom att finna kostnadseffektiva lösningar för såväl arbetstagare som arbetsgivare. Vi vill som parter hävda vår rätt att fritt teckna avtal och utge förmåner på det sätt som vi tycker bäst gagnar våra medlemmar. Pensionsavtalen utgör en sammansatt del av förmåner och villkor och kan därför inte reduceras till enbart en premieinbetalning. Tjänstepensionsavtalens utformning varierar något mellan skilda sektorer, den fundamentala princip vi vill framhålla är en respekt för kollektivavtalet. Ett förslag som innebär en möjlighet att inom dess ramar finna en lösning av mängden fribrev är däremot välkommet.

Ett förslag som medger fri flytträtt utan att ta höjd för och respektera vad parterna har reglerat i kollektivavtal minskar möjligheterna att finna goda avtalslösningar. Den största vinnaren kan med förslaget nuvarande utformning snarare sägas vara försäkringsföretagarna och deras ägare. Individens stärkta konsumentmakt är en vacker tanke men motsvaras knappast av hur försäkringsmarknaden i praktiken fungerar.

Om parterna berövas möjligheten att reglera tjänstepensionsförmånerna, undergrävs i slutändan möjligheterna att överhuvudtaget teckna tjänstepensionsavtal.

Monica Dahlbom
Arbetsgivarverket

Petter Skogar
SKL

Eva Lindquist
AkademikerAlliansen

Per Bardh
LO

Christer Romilson
OFR

Edel Karlsson Håål
Saco-S

Lars Johansson
SEKO